

Kvaliteediindikaatorid

KÕHUVALU

A. Tüüpkäsitlus Anamnees

- Kõhuvalu kohta tuleks välja selgitada järgnev:
 - valu lokaliseerimine ja kiirgumine
 - valu kestvus
 - valu iseloomu muutus ajas
 - kas patsient on võtnud ise midagi ette valu leevendamiseks ja milline on olnud efekt
- Kas patsient seostab ise oma kõhuvalu teket millegagi
 - teatud toidu söömisega
 - alkoholi (alkoholi surrogaadi) tarvitamisega
 - raskete esemete tõstmisega
 - vms
- Kas sellist valu on varem esinenud ning mis on seda leevendanud?
- Kas patsiendil esineb ka muid kaebusi nagu
 - iiveldus, oksendamine
 - veriokse
 - kõrvetised
 - kõhulahtisus või kõhukinnisus
 - verine väljaheide
 - „kohvipaks“
 - hele veri rooja peal
 - urineerimishäired
 - palavik
 - naha sügelemine ja/või kollakus
 - kaalulangus
 - naistel menstruaatsiooniväline veritsus tupest
- Kas lähedastel inimestel esineb analoogseid kaebusi?
- Kas patsiendil on hiljuti olnud traumad, mis võiks olla kõhuvalu põhjuseks?
- Kas naisterahvast patsiendi puhul on raseduse võimalust?
- Kas patsiendil on varem olnud operatsioone?
- Milliseid kroonilisi haigusi patsient põeb ning mis ravimeid tarvitab?

Objektiivne seisund

- Üldseisund
 - Teadvusseisund
 - Hingamissagedus ja SpO₂
 - Kopsude kuulatlusleid
 - Südamesagedus, rütm
 - Vererõhk
 - Kehatemperatuur

- Veresuhkru väärtus
- Naha välimus, skleerade värvus
- Dehüdratatsiooni nähud
- Ülakõhuvalu korr al EKG
- Lokaalne leid
 - Kõhuvalu tugevus, soovitatav kasutada valuskaalat (VAS) 0-10
 - Peristaltika olemasolu auskultatsioonil
 - Kõhu perkussiooni leid
 - Kõhu palpatoorne leid
 - pinge (lokaalne/üldine)
 - peritonism
 - palpeeritav tuumor
 - täitunud kusepõis
 - Pasternatski sümptom
 - Vajadusel rektaalne leid (meleena)
 - Pulsside olemasolu mõlemapoolselt femoralistel

Käsitlus

- Valu leevendamine
 - vastavalt „valutrepile“
 - koolikalise valu puhul lisada spasmolüütikum (nt. No-špa 40-80 mg p/o)
 - peptiliste vaevuste puhul H2-blokker või prootonpumba inhibiitor (kui on kiirabiravimite nimekirja viidud)
- Kui patsiendil esineb ka iiveldus-oksendamise, on eelistatud süsteravimid
- Kui kõhuvalu põhjuseks on uriiniretensioon meesterahval, siis põie kateteriseerimine

Hospitaliseerimist vajavad seisundid

- Äge valu, VAS ?7
- Kõhuvalu leevendamiseks manustatud ravimite efekti puudumine
- Äge kõht
 - Peritonism
 - Iileus
- Ikterus
- Kõrge palavik
- Dehüdratatsioon
- Seedetrakti verejooksu tunnused
- Pulseeriv mass kõhus (kõhuaordi aneurüsm)
- Kahtlus emakavälisele rasedusele
- EKG-s ägedale koronaarsündroomile viitavad tunnused
- Olulised kõrvalekalded elulistes näitajates
 - Hüpoksia, šokk, hüperventilatsioon jne

B. Indikaatorid Anamnees

- Kas aktuaalse valu kohta on välja selgitatud
 - lokaliseerimine, kiirgumine, kestvus, muutus ajas,

- võimalik valu esilekutsunud faktor
- patsiendi poolt rakendatud meetmed valu leevendamiseks ning nende efektiivsus
- Kas välja on selgitatud kõhuvalu lisaks esinevad kaebused?
- Kas valu võimaliku põhjuse väljaselgitamiseks on uuritud
 - hiljutist trauma esinemist
 - lähedastel analoogsete kaebuste esinemist
 - varasemaid operatsioone
 - naisterahvastel võimalikku rasedust
 - varasemaid analoogseid kõhuvalusid ning leevendanud meetmeid
- Kas on küsitud krooniliste haiguste ning ravimite tarvitamise kohta?

Objektiivne seisund

- Kas on hinnatud patsiendi üldseisund:
 - Teadvusseisund
 - Hingamissagedus ja SpO₂, kopsude kuulatusleid
 - Südamesagedus, rütm, vererõhk
 - Kehatemperatuur
 - Veresuhkru väärtus
 - Naha välimus, skleerade värvus
 - Dehüdratatsioon
- Kas ülakõhuvalu korral on patsiendile tehtud EKG ning seda interpreteeritud?
- Kas on hinnatud ja kirjeldatud lokaalne kõhuleid:
 - Kõhuvalu tugevus,
 - Peristaltika olemasolu auskultatsioonil, kõhu perkussiooni leid
 - Kõhu palpatoorne leid
- Vajadusel rektaalne leid (meleena)
- Pulsside olemasolu mõlemapoolselt femoralistel

Käsitlus

- Kas patsiendile on manustatud sobivaid ravimeid kõhuvalu leevendamiseks?
- Kas uriiniretensiooni korral on põis kateteriseerimisega tühjendatud?

Patsiendi kodusele ravile jätmine

- Kas anamneesi ning objektiivse leiu alusel ei esinenud patsiendil ühtegi hospitaliseerimist vajavat seisundit?

Koduravi